

STAV EVROPSKE MREŽE ZA SMANJENJE ŠTETE (CORRELATION) I EUROAZIJSKE ASOCIJACIJE ZA SMANJENJE ŠTETE (EHRA) O NASTAVKU PRUŽANJA USLUGA SMANJENJA ŠTETE TOKOM COVID-19 KRIZE

Osobe koje koriste droge (OKD) mogu se smatrati jednom od grupa u riziku tokom trajanja COVID-19 epidemije. Često žive na marginama društva sa malim ili nikakvim pristupom stanovanju, zaposlenju, finansijskim sredstvima, socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti, te se suočavaju sa sistemskom diskriminacijom i kriminalizacijom u većini zemalja. Mnoge imaju više zdravstvenih problema (uključujući dugotrajne bolesti kao što su COPD-hronična opstuktivna plućna bolest, HIV, TB, rak i druga stanja koja ugrožavaju imuni sistem), što može povećati rizik od dobijanja (fatalne) infekcije COVID-19. Servisi programa smanjenja štete često su jedino rješenje za osobe koje koriste droge kada govorimo o pristupu zdravstvenom sistemu. Isti podrazumijevaju zdravstvene i socijalne usluge, kao i druge osnovne vidove podrške i funkcionišu kao bitna veza sa ostalim dostupnim servisima.

Pozivamo lokalne i nacionalne vlade, kao i međunarodne organizacije na uvođenje mjera sigurnosti i to:

1. Osiguravanje kontinuiteta i održivosti programa smanjenja štete i drugih usluga niskog praga za osobe koje koriste droge tokom epidemije COVID-19. Ovo posebno uključuje supstitucione terapije (OST), liječenje potpomognuto heroinom (HAT), programe zamjene i distribucije igala i špriceva (NSP), obezbjeđivanje naloksona i stalni pristup prostorijama za konzumiranje droge (DCR). Dodatno, potrebno je pružiti i osnovne usluge, uključujući dnevno i noćno sklonište, tuševu, odjeću, hranu. Ovo je od posebne važnosti za one koji žive na ulici.

2. Obezbjeđivanje odgovarajućeg finansiranja za programe smanjenja štete i pružaoce drugih usluga niskog praga i odgovarajuće opreme za zaštitu osoblja i klijenata od infekcije (sapun, sredstvo za pranje ruku, jednokratne maske za lice, jednokratni ubrusi, itd.).

3. Prepoznavanje ključne uloge programa smanjenja štete i drugih pružalaca sličnih usluga u toku trajanja pandemije COVID-19, a koji se bave specifičnostima sa kojima se susrijeću osobe koje koriste droge i ostale povezane grupe u povećanom riziku.

4. Razviti posebne smjernice i propise za usluge smanjenja štete, s obzirom na specifično osjetljivu situaciju OKD i s njima povezanih grupa u riziku. Ove smjernice treba razviti u bliskoj saradnji sa uključenim osobljem i pogođenim zajednicama, te graditi na međunarodnim smjernicama, preporukama i dokazima SZO i / ili nacionalnim propisima koji se odnose na COVID-19.

Dodatno, apelujemo da se učini sljedeće:

5. Održavati OST i HAT i uspostaviti propise o nošenju terapije za duži vremenski period kući, kako bi pacijenti što rjeđe bili primorani da napuštaju svoje domove i kako ne bi dolazili svakodnevno po terapiju. Za države gdje se ova terapija uzima u apotekama, treba osigurati nesmetani protok terapije, kao i njenu dostupnost.

6. Potrebno je da programi zamjene i distribucije igala i špriceva (NSP) obezbijede osobama koje injektiraju droge veće količine igala, špriceva i drugih potrebnih materijala, kako bi se smanjio potencijalni broj rizičnih kontakata. Takođe, potrebno je obezbijediti posebne kutije za odlaganje kontaminiranog pribora za injektiranje.

7. Potrebno je da zaposleni u programima smanjenja štete pružaju materijale i informacije o prevenciji širenja korona virusa za osoblje, volontere i korisnike usluga, što uključuje sapune, sredstva za čišćenje ruku koja sadrže najmanje 60% alkohola, jednokratne ubruse, kutije za odlaganje korišćenih igala i špriceva, kao i jednokratne maske za lice (ukoliko to zahtijevaju nacionalni propisi) za osobe koji imaju simptome poput temperature, kašljanja i kihanja.

8. Potrebno je da zaposleni u Drop- in centrima, skloništima i prostorijama za sigurno injektiranje pružaju usluge savjetovanja i podrške osobama koje koriste droge kako bi se spriječila infekcija COVID-19. Svi posjetioци bi trebalo da dezinfikuju ruke prije ulaska u ove prostore i da se u njima ne zadržavaju više nego što je neophodno. Kuhinje mogu pripremiti hranu za ponijeti, kako bi se spriječile gužve i zadržavanja u zatvorenim prostorima. Trebalo bi preduzeti sve neophodne mjere za povećanje fizičke distance između posjetilaca/zaposlenih na sve moguće načine, a prostorije treba često provjetravati. Prenatranost u Drop- in centrima, skloništima i prostorijama za sigurno injektiranje treba izbjegavati uspostavljanjem bezbjednosnih mjera, kao što su npr. uvođenje minimalnog trajanja boravka, maksimalnog broja posjetilaca u isto vrijeme, itd. Osobe sa stalnim smještajem treba ohrabriti da ostanu kod kuće i dolaze samo kako bi uzeli sterilni pribor za injektiranje.

9. Potrebno je pažljivo pratiti zdravstvenu situaciju osoba koje koriste droge. Ukoliko neko pokaže simptome, kao što su groznica i kašalj, važno je obezbijediti maske za lice, te osigurati adekvatan ljekarski pregled. Takođe, potpisivanje memoranduma o saradnji sa javnim zdravstvenim službama, srodnim zdravstvenim jedinicama i bolnicama unaprijedilo bi direktnu medicinsku podršku, praćenje njege i pružanje adekvatnog liječenja.

10. Noćna skloništa moraju biti dostupna osobama koje su beskućnici/e, sa razlikom da treba odvojiti one koji nijesu inficirani od onih koji su inficirani ili u karantinu, ali im nije potrebna medicinska njega i liječenje u bolnicama. Noćna skloništa moraju da se pridržavaju opštih bezbjednosnih propisa vezanih za COVID-19, te klijenti/kinje ne bi trebalo da budu izloženi dodatnom riziku od infekcije usljed prenatranosti i nedovoljne zdravstvene zaštite.

11. Potrebno je do daljnjeg otkazati usluge povezane sa grupnim okupljanjima, kao što su sastanci i konsultacije ili ih organizovati online. Nove prijeme za liječenje trebalo bi privremeno obustaviti. Mjere prinude (npr. odluke o obaveznom liječenju koje je donio sud/tužilac/policija/probaciona služba, itd.) potrebno je suspendovati. Obavezno uzimanje urina treba ukinuti.

12. Potrebno je uspostaviti bezbjedno radno okruženje zaposlenima u servisima smanjenja štete te osigurati da je osoblje dobro informisano i zatičeno od prenosa infekcije. Pružaoци usluga bi trebalo da identifikuju kritične radne pozicije, te planiraju alternativno pokrivanje tih poslova uključivanjem drugih članova osoblja u pružanje usluga.